

מסורת הש"ס

(א) נכלשין ישמעאל מגדל, (ב) גני' הערוך אברהמי פי' חומת העיר נכלשן פסיון, (ג) תענית יב: (ד) ע"ש, (ה) נע' חס' לקמן כד. ד"ה תעני', (ו) נלקמן קמט, (ז) עירובין כ. ע"ש גט, ע"ש, (ח) פי' גניס העשין לוי, (ט) כס"א: המנוג, (ע) נדבנים ו', (פ) נדפ"א הגי' כה"ר ובי' לכה"י, (ס) נוכח מפרש הערוך בערך תבדן, (סז) נעלין יו"ד, (סח) ז"ל עידן לנציון.

תורה אור השלם

1 שתיים עשרה שנה עברו אחר כדרלעומר ושלש עשרה שנה קודם, ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ובו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הוודים בהם ואת האמים בשה קריתם: בראשית יד-ה 2 בי עברים אנהו ובגערותנו לא עוננו אלהינו ויש עלינו חסד לפני מלכי פס' לתת לנו מוקד לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את רחביו ולתת לנו גדר ביהודה ובידושלם:

עזרא ט ט 3 שתיים לרומ ארץ לעמק ולב מלכים אין חוק: משלי כה ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חג אמה. כ"ב ורש"י כפי' ק"ש דף מה ריש ע"א חגרי שס אמה שהיה עם פסיוס עכ"ל: ד"ה עולת מלחם שלש: י"ב ועירובין דף טז. דהה רש"י נעלמו פי' זה ע"ש: (א) חוס' ד"ה ולא תחת ובי' והי' יעקב מפורד פירש דחבנים הם כומרים מפרסיום דומים למלחי מלחם:

גליון הש"ס

גב' חברים שהיו עוסקים בתורה מפסיון לק"ש. פי' מיק' ט ע"ב חוס' ד"ה כלן כמלה ובי' וז"ע ועמד כזה הלכות' כתובות: בחג'י' שמש ישיבה ויצא עין לעל ג ע"א חוס' ד"ה עקידת נופר: חוס' ד"ה בגון ר"ש וחבריו. מצי' היינו קריאת שבע. עין כדטו ט ע"א חוס' ד"ה אמלן:

מוסף רש"י

ואפילו בשבת. יכול להשעת כמי שמתפלל לער נופר (תענית יב). בירשות הרבים וישתה בירשות היחיד. דמשינן שמה שמך נופר למקום נגלו ויואל בכלי עמו (עירובין ב. ובע"ז שם עז.

חוס' ישינים

(א) ואמר רבני יעקב דהני גנין דיון כשקשוי דמיין לפי שאין משתמשין עליהן כמו שהיו נגילין להשמתם על גבותיהן צימי חממים ולפי"א ח"ל להנעים כסדיני יתיר משאר גנין:

מוסף תוספות

א. דדוקא בימימה שהיה עיקר תשמישן על הגג שהיו שוכבין שם והיו נגמי לעשות תשמיש למעלה מבית הכנסת. הסתם מרדכי סמן מנ"א.

ב. דאמרו ליה לר' יוחנן אתו חברי לבבל שגא נפל. מוס'. גיטין י. ג. עליה דרשב"י כי הוה יתיב במערתא. פי' הרי"ן. T. אלמא הוה מפסיון לתפלה. ז"ל. שטס להרי"ן. ה. והאי דנקט מצלו לאו דדוקא. שטס להרי"ן. I. (גבין) היתה אבן מונחת לו בחיך. מוס' הלא"ש. ה. המשקין תפיצים הצריכין לו גינהו. פי' הרי"ן. ט. אפי' שותה בכלים שאינן צריכין לו. פי' הרי"ן. אבל בחפצים שאינן צריכים לו בחוץ פלוגתא דר"מ אוסר רבנן שרי. ריע"א. י. דמחשבתו משיא ליה מקום. ריע"א. יא. תמוס' הלא"ש נוסף: דא חשוב כמותא ואפי' הוא מולך. (וע"ז הוא מציא ראי' מהאילן דיו וע"י שפי"א.

יציאות השבת פרק ראשון שבת

עשרים ושש דכתיב שטים עשרה שנה עצדו אם כדרלעומר.
אין זו שנה וי"ג מרדו אין זו שלום שהיו בהן מלחמות הרי כ"ה שנים ושנת כ"ו נהרג כדרלעומר והיתה בשלהי כ"ו הגותרים מנ"צ: **לרומם צים אלהינו.** ועל ידי כן זכינו לתת לנו גדר ציהודה: **קשקושי ואכזריו.** ⁽¹⁾ צירניות ומגדלים:

רב אשי ראש ישיבה היה במתא

מחסיא ומנעם מלהגביה במיהם יותר

מזככ"נ: **תחס ישמעאל.** לשמשו: ולא

תחס נכרי. אדומים שהיו רשעי יותר:

חבר. ⁽²⁾ אומה מזני פרסיים: **תלמיד**

חסם. אם יקינטו יענישנו וכן יתום

ואלמנה מפני שדמעתן מנזיה: **חולי.**

הוא חולי אריון המנוונה ⁽³⁾ והולך ומתש

כח כגון אשתא וחולי הראש: **כאב.**

הוא ההולך וצא כגון כאב שן כאב

מכה: **מיוחס.** חששא שגלמא לפי

קרנים וקל: **חולס** של רשות. עומק

לגס שהוא כריץ להיות לו לג למכה

מדינות למס הקלוצ ולכמה מלחמות

ולכמה משפטיום והכל ציוס אחד:

עיגלא סילסא. ⁽⁴⁾ שלשי לצטן שהוא

משוכח מפני שהצמחה בקטנותה

אינה עדיין כצחה והולד ראשון ושני

אינו צריא: **והא תנא ליה רישא אם**

תסחילו ואין מפסיקין. וגבי מפלה

קיימינן ולמה ליה למהדר למימני

ואין מפסיקין לתפלה: **אסלן לדני**

חורה. ומילתא אחריתי נקט: **חברים**

העוסקין צמורה מפסיקין. תורתן

לקריאת שמע דומנה דאורי' וישכבך

ובקומינך ⁽⁵⁾ ואין מפסיקין לתפלה: **אכל**

אנו. הואל ומפסיקין תורתנו לאומנותנו

כ"ש שנפסק לתפלה: **עיוור שם.**

שהיו עולים שצעה לעלייה ונשאין

ונותנין אם השנה ראויה וצריכה

להתעבר כדאמר בסנהדרין ⁽⁶⁾ (א): על

האביצ ועל פירות האילן ועל התקופה:

בתנ"י שמה יושב ויאל. משתמשך:

ולא יפלה אם נליו. מצער כניס

מגדיו דמתרגמינן בערתי פליתי

(דברים ט) ולקמן ⁽⁷⁾ (יב). מפרש טעמא:

ולא יקרא לאור הכר. כספר שמה

יטה הנר להציא השמן לפי הפחילה

שדלק יפה ונמלא מצעיר צצבת:

החון. חון הכנסת המקרא שצעה

הקוראים צמורה ופעמים שאינו וידע

היכן צריכין לקרות למחר ורואה

היכן קורין מינוקות של בית רבן

צצבת זו והן קורין כסדר לאור הנר

צצית הכנסת וידע שהיא פרשה של

שבת זו. ל"א חון מלמד מינוקות ורואה

היכן יתחילו למחר והיכא יסיימו

פרשיותיהן: **כיואל צו.** לעשות

התקפה לעצירה אמרו: **לא יאכל**

הוצ עם הוצה. וכ"ש טהור עם

הוצה: **מפני הרגל עצירה.** מפני

שמתוך שמתחידין יצא לנעול וזה

שהיא צצבת: **גב' לא יעמוד אדם**

י צרה"י. ויושיט פיו וראשו לרה"ר

לאחז כלי ולשתות גזרה שמה יויאל

הכלי אליו ונמלא ממחייצ חטאת:

וכן

כ"ו דכתיב ישתים עשרה שנה עבדו את

כדרלעומר ושלש עשרה שנה מרדו ובארבע

עשרה שנה וגו': ואמר רבא בר מחסיא אמר

רב חמא בר גוריא אמר רב ⁽⁸⁾ כל עיר שגגותיה

גבוהין מבית הכנסת לסוף חרבה שנאמר

⁽²⁾ לרומם את בית אלהינו ולהעמיד את

חרבותיו וה"מ בבתים אבל א ⁽⁶⁾ בקשקושי

⁽³⁾ ואכזריו לית לן בה אמר רב אשי אנא

עבדי למתא מחסיא דלא חרבה והא חרבה

מאותו עון לא חרבה: ואמר רבא בר מחסיא

אמר רב חמא בר גוריא אמר רב תחת

ישמעאל ולא תחת נכרי תחת נכרי ולא תחת

חבר תחת חבר ולא תחת תלמיד חכם תחת

ח"ח ולא תחת יתום ואלמנה: ואמר רבא

בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב

כל חולי ולא חולי מעים כל כאב ולא כאב לב

כל מיוחש ולא מיוחש ראש כל רעה ולא

אשה רעה: ואמר רבא בר מחסיא אמר רב

חמא בר גוריא אמר רב אם יהיו כל הימים

דיו ואגמים קולמוסים ושמים יריעות וכל בני

אדם לבלרין אין מספיקם לכתוב חללה של

רשות מאי קראה אמר רב משרשיא ⁽³⁾ שמים

לרומ וארין לעומק ולב מלכים אין חקר:

⁽⁴⁾ ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר

גוריא אמר רב יפה תענית לחלום כאש

לגעורת אמר רב חסדא ובו ביום ואמר רב

יוסף האפי' בשבת רב יהושע בריה דרב

אידי איקלע לבי רב אשי עבדי ליה עיגלא

תילתא אמרו ליה למעום מר מידי אמר להו

בתענית יתיבנא אמרו ליה ולא סבר ליה

מר להא דרב יהודה דאמר ⁽⁵⁾ רב יהודה ילוח

אדם תעניתו ופורה א"ל תענית חלום הוא

ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר

גוריא אמר רב יפה תענית לחלום כאש

לגעורת ואמר רב חסדא ובו ביום ואמר רב

יוסף אפי' בשבת: ואם התחילו אין מפסיקין

מפסיקין לק"ש: הא תנא ליה רישא אין

מפסיקין סיפא אתאן לדברי תורה דתניא

⁽⁶⁾ חברים שהיו עוסקין בתורה ימפסיקין לק"ש

ואין מפסיקין לתפלה א"ר יוחנן י"לא שנו אלא

כגון ר"ש בן יוחי וחביריו שתורתן אומנותן

אבל כגון אנו מפסיקין לק"ש ולתפלה והתניא

כשם שאין מפסיקין לתפלה כך אין מפסיקין

לק"ש כי תני ההיא בעיבור שנה דאמר רב

אדא בר אהבה וכן תנו סבי דהגרוניא אמר

רבי אלעזר בר צדוק כשהיינו עוסקין

בעיבור השנה ביבנה לא היינו מפסיקין לא

לקריאת שמע ולא לתפלה: **בתנ"י לא יצא**

החייט במחטו סמוך לחשכה ⁽⁷⁾ שמא יושבה

ויצא ולא הלבדר בקולמוסו ולא יפלה את

כליו ⁽⁸⁾ ולא יקרא לאור הנר באמת אמרו החון

מפני הרגל עבירה: **גב' תנן התם לא** ⁽⁹⁾ יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"ר

ברה"ה וישתה ברה"י אבל אם הכנים ראשו ורובו למקום שהוא שותה מותר

וכן

יציאות השבת פרק ראשון שבת

יא.

ול"א תחת חבר. פירש כוונתם חצר פרסיים ול"נ דפרסיים היו צבצל מימות כורש כדפירש"י כפ"צ דגיטין (דף יז. 1) וחזרים צימי רבי יוחנן אמו לצבל כדאמר בהבא על יצמתו (יצמות סג. 1) ועוד דאמרין צקדושין (עג).

הראני חצרין דומין למלאכי חבלה

משמע דחצרי אומה אחרת היא והא

דאמר צפרק צ' דגיטין (דף יז. 1) אמא

חצרה שקל שרגא מקמייהו אמר

רשמנא או צטולך או צטולא דצר עשו

למימרא דצני אדומים מעלי מפרסיים

והמניא אלהים הצין דרכה וגו' ידע

הקצ"ה שאין ישראל יכולים לקבל רוב

גורמיו של עשו הרשע עמד והגל' אותם

לצבל לאו משום דחזרים היו פרסאי

אלא עיקר היו הפרסיים והחזרים

שציניהם היו כפופין להן ומשני הא

מקמי דאמו חצרי לצבל היו פרסאי

מעלו מרומאי והא דקאמר או צטולך או

צטולא דצר עשו חסר דאמו חצרי

לצבל צימי ר' יוחנן כדמוכח בהבא

על יצמתו (יצמות סג.) והרשיעו את

הפרסיים דרומיים מעלי מפרסאי ורש"י

פירש שם דאמו חצרי לצבל פרסיים

צימי כורש ול"נ כדפירש"י דהא צימי

רבי יוחנן אמו חצרי ופרסיים צימי

כורש וכדמוכח צקדושין (דף עג. 1)

דלאו אומה אחת הן והר"ר יעקב

מקורציל ^(א) ⁽²⁾ מפרש דחזרים היו

משרמים מפרסיים דומים למלאכי

חבלה לפי שלוצזים צגזים שחורים

ורמזים והיינו דשקל הכומר שרגא

להציא לע"ז שלהן:

כגון אנו מפסיקין בין אַקריאת

שמע בין לתפלה. והא

דאמר ליה רבי זירא לרבי ירמיה

⁽³⁾ מסיר אונז משמעת תורה וגו' וי"ל

תורתו היתה אומנתו או עדיין לא

היתה שעה עזובה:

כגון רבי שמעון בן יוחי וחבריו.

והא דאמר לקמן (דף לג.)

⁽⁴⁾ כי הוה מטיש (ומן מפלה) לציס ומכסי

ומגליל' ההוא ⁽⁵⁾ מצלי היינו ק"ש ⁽⁶⁾:

בעיבור שנה. שלא יתקללו

המועדות:

שמא ישבח ויצא. אליבא דרבא

דאמר לא גורי גזירה לגזירה

אין לפרש שמה ישבח המחט' דאפילו

יצא ליכא חסור דאורייתא כדאיתא

כפ"צ דצ"ק (דף כו.) ⁽⁷⁾ הכיר זה

ושמה לענין שבת פטור מללכת

מחשבת אסרה תורה אלא שמה ישבח

את המחט להנניעו עד שיהיה שבת

ולצקוף כשיזכור את המחט ישבח

שהוא שבת ויאל: **ל"א יעמוד**

אדם ברה"ר וישתה ברה"י. כהמא

תפילין (עירובין דף גט.) מוקי לה

כפסלים הצריכים לו ודברי הכל פי'

אפי' רבנן לדברי עומד אלס צרה"ה

ומטלטל צרה"י הכא מודו דכיון דצריך

לשתות ⁽⁸⁾ ליכא למישח שמה יציאס אללו ⁽⁹⁾

וא"מ השמא נמי כי יכניס ראשו ורובו

אמאי שרי הא מפיק מרה"י לרה"ר

שלווק צרה"י ונחית צצטנו צרה"ר

דכי אמר התם השתין מים ורק

חייצ חטאת ויש לומר דנליעתו היינו

הנחמו ואין לחוש צמה שצז נכנסים

למוך מעיו כדאמר"א ⁽¹⁰⁾ (לקמן דף פ. 1)

הואיל דיו לכתוב צ' אומיות וכתבן

כשהוא מהלך חייצ דכתיבתן זו היא הנחתן ואמי שפיר הא דפרק אמרו לו ⁽¹¹⁾ יש אוכל אכילה אחת ומייצ עליה ד' חטאות ואשם

אחד רבי מאיר אומר אף אם היתה שבת והוצילו כפי חייצ והשמת היכי תני ר"מ והאלה דלא מחייב עלה עד שתנוח צממיו צבדי הגהו

דמחייצ

כח א מיי פ"א מהל'